

SADAKA-İ CÂRİYE VE DOĞA SEVGİSİ

Kıymetli kardeşlerim!

Hepiniz, bu maddeten ve mânen çok güzel olan güne ve çok güzel olan bu ağaç dikme işine hoşgeldiniz.

Bir insanın dünyadan ayrılmasıyla faaliyetleri kapanır. Sevabıyla günahıyla defteri kapanır, işi âhiretteki hesaba kalır. Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz, “Üç kimse müstesna.” buyuruyor;

Bir; “Arkasından kendisine dua edecek hayırlı evlat bırakmış olan bir anne baba.”

Evladı hayır işledikçe, kendisine dua ettikçe, onun defterine sevaplar yazılmaya devam eder. Hayatı bitmiş olduğu halde sevap kazanması sürer. İkincisi;

Ev ılmün yüntefe’u bihî. “Geride istifade edilen bir ilim bırakan [kişi].”

Bu ilim bırakmak, kitap yazmak suretiyle olur, talebe yetiştirmek suretiyle olur. Bu ilimden istifade edildiği müddetçe o öğretene muallimin, mürebbinin de defterine sevap yazılmaya devam eder, sevabı kesilmez.

Ev sadakatün câriyetün. “Yahut da, bir mü'minin sıdk u sadâkatine delalet eden bir güzel hayır ki hayırlılığı devam ediyor.”

Bu hayrın devam ettiği müddetçe, bu hayrı yapan kimsenin sevabı deftere yazılmaya devam eder.

Bunu başka hadîs-i şerîflerde Peygamber Efendimiz bildiriyor. Mesela;

Yağrisü ğarsen. “Kişi bir fidan diker.”

Bunu bildiriyor Peygamber Efendimiz. Bir fidan diker. Bu fidan yaş olduğu müddetçe, büyüdüğü müddetçe, büyüdüktan sonra altında birisi oturup gölgelendikçe, dallarına bir kuş konup da istifade ettiği müddetçe, meyvasını kuşlar veya başka canlılar yediği müddetçe, ağaçtan istifade edildiği müddetçe o kimsenin defterine sevap yazılmaya devam eder. Kuyu kazmıştır. Bu da var [hadîs-i şerîfte]. Kuyudan su çekildiği müddetçe, kuyunun suyundan istifade edildiği müddetçe, bu kimsenin defterine vefat etmiş olduğu halde sevap yazılmaya devam eder. Çeşme yaptır-

mıdır, köprü yaptırmıştır, mektep yaptırmıştır, diğerk hayrât u hasenât... İşte bunlara sadaka deniliyor.

Neden?

a. Sadaka-İ Cârîye, Faydası Devam Etmekte Olan, Kesilmeyen Sadaka Demektir

Mü'minin sâdık u sadâkatini gösteriyor. Allah yolunda fedakarlığını ve Allah yoluna sâdikâne bağılı olduğunu, hizmet ehli olduğunu gösteriyor.

Cariye denmiş. “Cârîye”, Türkçe’de başka mânaya da geliyor; “köle kadın” mânasına geliyor ama, “sadaka-i cârîye” demek; “faydası cereyan eden, kesilmeyen, devam etmekte olan sadaka” demek oluyor. Hani birisine bir para verirsin biter. Ama bu, bir hayır ki faydası devam ediyor; ağaç yeşil, çeşme akıyor, okul çalışıyor, köprüden geçiliyor, yoldan istifade ediliyor. İşte bunlar da cereyan eden, faydası cereyan ettiğinden dolayı sadaka-i cârîye diye adlandırılmış. Malumlarınız bunlar.

Biz, işte bir sadaka-i cârîye olması dolayısıyla bu fidan dikmeyi dergimizde yazdık, dedik ki;

“Fidan dikelim.”

Bu bir İslâmî jest, hareket. Yani fidan dikmek bir sadaka-i câriye olduğu için sevap kastıyla yapılmış bir şey. Ama fidanı, aziz ve rahmetli ve muhterem hocamız Mehmed Zahid Kotku adına bir yer alalım, tahsis ettirelim, onun adına yapalım, sevabını da ona bağışlayalım. Onun adı da böyle kitaplarda da gönüllerde de durduğu gibi böyle yeşilliklerle de [yaşasın istedik].

Burada da büyüklerimize sevgimizin, bağlılığımızın bir nişanesi var. Bu da çok güzel bir jest, çok güzel bir şey. Çünkü mü'min vefalıdır. Kendisine bir harf öğretilene köle olduğunu, olacağını olabileceğini Hazreti Ali Efendimiz ifade eylemiş. Bir harf öğretse bile...

Tabii bütün hocalar muhteremdir de insana Allah'ın rızasını kazandıran, cennetin yolunu öğreten, insanı alıp da tutup da cennet yoluna sokan, cennete girmesini sağlayan bir hoca da hocaların hocasıdır, en muhteremidir. Onun için en büyük hayırlar onlarındır.

Mesela İmam Gazzâlî hazretleri gibi, Abdulkadir-i Geylanî Efendimiz gibi, Bahâeddin-i Nakşibend Efendimiz gibi asırlardır [isimleri anılmaya] devam ediyor, öğrettikleri bilgiler

devam ediyor ki; mesela Abdulhâlık-i Gücdevânî Efendimiz'in ne kadar güzeldir prensipleri;

“Hûş der dem” prensibi diyor mesela. Yani, “Her nefes alışverişte şuurlu ol! Gafil olma!” [demek.]

Bizim yolumuzun birinci prensibi, hiçbir an gafil olmamak. Ne güzel bir prensip! Daima uyanık olmak, daima müteyakkız halde olmak.

Bu teyakkuz nedir?

Düşmana karşı teyakkuz. Bir askeri tâbiri-
dir teyakkuz tâbiri.

“Ordu teyakkuz durumuna getirildi.” [denir mesela.]

Ne demek?

Alarm durumuna getirildi, demek. Alarmın eski Türkçe tâbiri.

Yani, “Aman! Düşman var. Gözünü dört aç, nöbette ol! Elin tetikte olsun, silahta olsun [ki] düşman zarar vermesin.”

Kim düşman?

Nefsi düşmandır.

Hevâ-i nefis insanı çok kötü yerlere sürükler. Bak, Pazar günleri herkes zevke sefaya gider ama biz, elhamdülillah, mesela Allah nasip etmiş, hayırlı bir işe gidiyoruz.

Hevâ-i nefse tâbi oldu mu bir insan, rüzgarın önündeki yaprak misâli, yanlış yollara gidebilir, günahlara saplanabilir, başkalarını üzecek işler yapabilir. Başkalarının zararına, kendi menfaatine işler yapabilir.

Nefis bir düşman, nefsin kontrol altında tutulması lazım. Nefsin kontrolü, imandan kuvvetini almış akılla olacak. Yani akıl da imandan kuvvetini almazsa o da sapıtır. Nice akıllı filozoflar biliyoruz ki delilerden delidir. Yalan yanlış felsefeler ortaya atmışlardır nice insanları, nice milletleri oyalamışlardır, sapıttırmışlardır, meşgul etmişlerdir. Okuyoruz felsefe tarihi kitaplarında, kendileri de -kimisi-sapık ölmüşlerdir...

Akıl da iman ile aşılınmaya muhtaçtır. İman ile terbiye edilmiş akıl nefsi kontrol altında tutacak. Nefis terbiye kabul eden bir mahluktur. Terbiye edildiği zaman da hayran olunacak bir hâle gelebilir; nefis-i mutmainne

olur, nefis-i râziye olur, merdıyye olur, sâfiye olur, kâmile olur...

Onun için bir düşman; ham nefis, terbiye görmemiş nefistir. Ona karşı teyakkuz halinde olmamız lazım. İçeriden kopup gelen her arzuyu yapmamak lazım. Arzuyu akla sormak lazım;

“Böyle bir arzu geldi, yapılmalı mı?”

Yapılmamalı. Hayır, yapılması doğru değil; şuna zararlı, buna zararlı.

Yapılması uygun; şuna faydalı buna faydalı.

Akıl karar verecek, nefis değil. Aklın kontrolü olacak gönül âleminde. Gönlün sultanı akıl olacak.

Sonra şeytan vardır.

إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌّ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا

*İnne's-şeytâne leküm adüvvün fettehizûhü adüvvâ.*¹

---

¹ 35/Fâtır, 6.

Pek âşikâr bir düşmandır; insanları birbirine düşürür, kardeşi kardeşe hasım hâle getirir. Karıyı kocayı birbirine düşman hâle getirir. Çocukları öksüz bıraktırır. Analı babalı öksüz bıraktırır, yuvaları yıktırır, insanları birbirlerine bıçaklattırır... çeşitli zararlar yaptırır. Ona karşı da teyakkuz halinde olması lazım. Çeşit çeşit şeylere karşı teyakkuz.

Sonra?

İnsan yapılan iyiliği bilmeli, anlamalı. Kendisini seveni bilmeli, kendisine ikramda bulunana hiç olmazsa teşekkür etmeli. O da bir teyakkuz işi, o da bir uyanıklık işi.

Biz her an Rabbimiz'in lütfuyla yaşıyoruz. Binlerce milyonlarca milyarlarca sayısız nimetlerine mazharız. Ve onu da bilmek lazım; “Rabbim bana her an lütfuyla tecelli ediyor, [sayısız nimetler veriyor,] beni rahmetine gark etmiş. Ben de ona şükran borçluyum.” diye devamlı bir zikir halinde, onu hatırlama halinde olması lazım.

Ne güzel prensipler!

İşte [bundan dolayı] biz büyüklerimizin sevgisini gönlümüzde taşıyoruz. Çünkü salih

insanları sevmek dinimizin emridir. Başta Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'i sevmemiz şarttır;

“Ve bir insan Resûlullah *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz'i annesinden, babasından, evladından ve bütün insanlardan daha çok sevmedikçe hakiki mü'min olamaz.”

Onu seveceğiz, ondan sonra salihleri, mü'min kardeşlerimizi seveceğiz. Çünkü Peygamber Efendimiz buyuruyor ki;

“Canım elinde olan Allah'a yemin olsun ki mü'min olmazsanız cennete giremezsiniz, iman edeceksiniz. Biribirinizi sevmedikçe de mü'min olamazsınız.”

Biribirimizi seveceğiz ama birbirimizi sevmenin başında hocalarımızı sevmek geliyor. Onun için biz de hocamızın aşığıyız.

Sevgimizi çok çeşitli şekillerde ifade ediyoruz da bir de böyle ifade olsun diye onun namına bir *Kotku Ormanı* tesis edelim dedik.

Sebeplerden, araziyi tahsis edenlerden, bize yol gösterenlerden, gelenlerden ve bu faaliyetimize gönül verenlerden, Allah hepsinden razı olsun. Çok büyük mükafatlarla taltif eylesin.

Bizim bir de yine dinimizden, imanımızdan gelen estetik zevkimiz var. Yani biz bir de güzelliğe meftunuz, güzelliğin aşıkısınız. Çünkü dinimiz öyle diyor.

Peygamber Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem* buyuruyor ki;

إِنَّ اللَّهَ جَمِيلٌ يُحِبُّ الْجَمَالَ

Innellahe cemîlün yuhibbü'l-cemâle.

“Allahu Teâlâ hazretleri güzeldir, Cemal sahibidir.”

Celal sahibidir, Cemal sahibidir, güzeldir, Cemîldir.

Yuhibbü'l-cemâle. “Güzelliği sever.”

Herşeyin güzel olması lazım. Jestin güzel olması lazım, huyun güzel olması lazım, sözün güzel olması lazım, elbisenin temiz olması, güzel olması lazım, basit de olsa sade de olsa evin güzel olması lazım. Çevrenin güzel olması lazım.

Onun için biz biraz da çevre aşıkısınız ve bunu da lafta bırakmıyoruz. Müslümanlık laftan ibaret değildir. Müslümanlık ilmiyle âmil olmaktır. Müslüman, sadece söz kalabalığıyla

işini götüren insan değildir, icraat yapan insandır. Şahsın görünür rütbe-i aklı eserinde. Müslüman lâf-ı güzâfla vakit geçirmez, eser ortaya koyar, eseriyle tanınır.

Biz de bir camia olarak, bir topluluk olarak, dindar bir grup, kardeşler grubu olarak eser bırakmayı da seviyoruz, çevremimizi de tanzim etmeyi seviyoruz. Onun için çevreciyiz. Onun için, Türkiye'nin her yerinde çevre derneklerini belki Çevre Bakanlığı kurulmadan önce kurduk. İlim Kültür ve Çevre Dernekleri'ni kurduk. Ve bu işi de organize eden bizim Eyüp İlim Kültür Çevre Derneği'mizdir.

Samimi çevreciyiz. Laf olsun diye çevreci değiliz, samimi çevreciyiz, yeşilin de meftunuyuz. Yeşil bizim simgemizdir. Yeşili de en güzel muhafaza eden ağaçlardan birisi bu mübarek çam ağacıdır. Çam ağacı da herdem, yaz kış, sonbahar her zaman yeşil olduğu için ayrıca güzel bir ağaçtır, kıymetli bir ağaçtır. Her bakımdan beğenilen ve korunulan bir ağaçtır. Kalıcı bir ağaçtır, asırlarca kalan bir ağaçtır. Onun için burayı bize tahsis ettiler.

Allah razı olsun tahsis edenlerden.

Biz de burayı yeşillendirme faaliyetine başladık. Bunlara ocuklarımız gibi bakacağız. Ben diyorum ki; “Her fidanın altına bir de plaketimizi koysaydık, hangi fidan bizim bilseydik. Gelseydik baksaydık böyle.”

Bizim Ankara’da bir komşumuz var, konuşur bunlarla. “Nasılsın?” der. Okřar, sever. Bunun da canı var, ağacın da bitkinin de canı var diye böyle gözyaşlarıyla, âşık Yunus gibi böyle severek [bakar].

Tabii buna ilk bakımı yaptık. Toprağını hazırladık, yerine yerleştirdik. Yerinde rahat etsin, sevsin yerini, büyüsün. Büyümesi için de elimizden gelen gayreti bundan sonra da göstereceğiz.

Daha daha nice nice yeşillikler, ormanlar, sadaka-i criyeler, eserler bırakmak niyetindeyiz. Mü’minin niyeti icraatından daha ileridedir, daha hayırlıdır, daha yüksektir. Türkiye’nin her tarafını yemyeşil yapmak azmindeyiz inşaallah.

Allah niyetimize göre ecrimizi versin. Allah hepinizden razı olsun. Gemiřlerimizin ruhu şad olsun. Rabbimiz hocalarımıza ve Mehmed Zahid Kotku Hocamız’a cennette yüksek

makamlar ihsan eylesin. Bizi şefaathlerine nâil eylesin. Mahşer gününde Peygamber Efendimiz'in hamd sancağı altında, onlarla beraber olmayı nasip etsin. Arş-ı Âlâ'nın gölgesinde, nurdan minberlerde safa sürmeyi cümlemize nasip eylesin. Onlarla beraber Resûlullah Efendimiz *sallallahu aleyhi ve sellem*'in izinden cennete girmeyi nasip eylesin. Cennet nimetleriyle mütenâim eylesin.

Mirac gecesi, Peygamber *sallallahu aleyhi ve sellem* Efendimiz İbrahim *aleyhisselam* dedesini görmüş, İbrahim *aleyhisselam* da demiş ki;

“Ya Muhammed!”

Torunu oluyor tabii, evlâdı oluyor.

“Ümmetine söyle, cennetin arazisi düzdür.” demiş. Cennetin arazisi düzdür; âmâl-i sâliha, ezkâr, evrâd, sübhânallah, elhamdülillah, Kur'ân-ı Kerîmler, vesaireler... bunlar, cennetin çiçeklerini, süslerini, yeşilliğini, güzelliğini temin ediyorlar diye bildirmiş.

Burayı süslediğimiz gibi cenneti de zikirlerimizle süslemeyi Allah bize nasip etsin. Onu da ihmal etmemeyi nasip etsin.

es-Selamu aleyküm ve rahmetullahi ve berekatühü.

Allah hepinizden razı olsun.

Duadan unutmayın.

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

11 Şevvâl 1412 / 13.04.1992

[Bütün DİĞER ÇEŞİTLİ KONUŞMALAR'A PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

